

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 290/09-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. októbra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. E. Š., B., vo veci namietaného porušenia jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Topoľčany vo veci vedenej pod sp. zn. PE-3 C 67/2003 a jeho rozsudkom z 15. mája 2007 v spojení s postupom Krajského súdu v Nitre v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 143/2007 a jeho rozsudkom zo 17. apríla 2008, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 303/2008 a jeho uznesením z 22. apríla 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. E. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. júla 2009 doručená sťažnosť JUDr. E. Š. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských

práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. PE-3 C 67/2003 a jeho rozsudkom z 15. mája 2007 v spojení s postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 143/2007 a jeho rozsudkom zo 17. apríla 2008, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 303/2008 a jeho uznesením z 22. apríla 2009.

Z obsahu odôvodnenia sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka nie je spokojná s postupom a označenými rozhodnutiami menovaných súdov, lebo:

„... Okresný súd... rozhodol vo veci rozsudkom... 15. 05. 2007 zamietnutím žaloby. Sťažovateľka zastáva názor, že súdna konanie Okresného súdu... bolo nespravodlivé. V tomto konaní žalobkyňa nemohla spravodlivo navrhnuť dôkazy...

Krajský súd... rozsudkom... vyhlásenom... 17. 04. 2008 rozsudok Okresného súdu... z 15. 05. 2007 potvrdil.

Krajský súd... nevykonan navrhnutý dôkaz vypočúť ako svedka jej bývalého právneho zástupcu, s poukazom na § 120 ods. 4 O. s .p. a okrem toho preto, že jeho výpoveď by bola nevierohodná, pretože o všetkých okolnostiach v tejto veci sa dozvedel v konaní ako zástupca žalobkyne... Sťažovateľka namieta sťažnosťou protirečivosť odvolacieho súdu v posudzovaní profesionálneho vzťahu - vzťahu advokáta k žalobkyni, vo veci ako nespravodlivý postup. Krajský súd... nebol nestranný, potvrdzoval prvotný názor právny názor odvolacieho súdu komplexnej nevierohodnosti sťažovateľky...

Najvyšší súd... o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu... zo 17. apríla 2008... rozhodol uznesením... z 22. apríla 2009 tak, že dovolanie odmieta, bez nariadenia dovolávacieho pojednávania dovolanie odmietol zo záveru, že dovolanie žalobkyne je procesne neprípustné a otázkou vecnej správnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sa nezaoberal... “

Podľa názoru sťažovateľky okresný súd, krajský súd a aj najvyšší súd svojím postupom v predmetných konaniach (o jej žalobe o zaplatenie sumy 600 000 Sk s prísl.),

ako aj nimi vynesenými rozhodnutiami porušili jej právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na podporu svojich tvrdení sťažovateľka k sťažnosti pripojila písomnosti chronologicky dokumentujúce postupy súdov v konaní o jej občianskoprávnej veci.

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu a ich označenými rozhodnutiami v predmetných konaniach.

Súčasne žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 6 640 € a o „priznanie bezplatnej právnej pomoci v zastupovaní pred Ústavným súdom SR, vzhľadom na nemajetnosť...“.

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 127 ústavy je systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Z toho vyplýva, že ústavný súd zásadne nemá právomoc rozhodovať o takých sťažnostiach, o ktorých je oprávnený podľa platných právnych predpisov rozhodovať iný (všeobecný) súd.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05).

1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu č. k. PE-3 C 67/2003-245 z 15. mája 2007

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namietala porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu č. k. PE-3 C 67/2003-245 z 15. mája 2007.

Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nebolo v jeho právomoci preskúmanie napadnutého rozsudku okresného súdu, pretože na základe podaného odvolania patrilo do právomoci krajského súdu.

Z obsahu sťažnosti (a k nej pripojených písomností) vyplýva, že sťažovateľka proti (v sťažnosti) namietanému rozsudku okresného súdu č. k. PE-3 C 67/2003-245 z 15. mája 2007 podala 14. júna 2007 riadny opravný prostriedok – odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd. Ústavný súd preto nemá právomoc na konanie o tej časti sťažnosti, v ktorej sa namieta porušenie práva sťažovateľky predmetným rozsudkom okresného súdu.

2. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 303/2008 z 22. apríla 2009 a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 Co 143/2007 zo 17. apríla 2008

Sťažovateľka sa vo svojej sťažnosti domáhala tiež vyslovenia porušenia práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 303/2008 z 22. apríla 2009, ktorým dovolanie sťažovateľky odmietol podľa § 243b ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) OSP a jemu predchádzajúcim potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 Co 143/2007 zo 17. apríla 2008.

Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu účelom práva na súdnu a inú právnu ochranu vrátane práva na spravodlivé konanie je zaručiť každému prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01).

Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní. Takýmto predpisom je Občiansky súdny poriadok.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je to, aby účastník konania bol v akomkoľvek konaní pred všeobecným súdom úspešný vrátane odvolacieho konania, či konania o dovolaní. Z toho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na všetky tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

Rovnako ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Ústavný súd pripomína, že súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku (odvolania či dovolania) uvádzané sťažovateľkou, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného odvolania či dovolania vôbec boli naplnené.

2.1 K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 303/2008 z 22. apríla 2009

Sťažovateľka v sťažnosti vychádzala v zásade z dôvodov, ktoré uviedla aj v podanom dovolaní a ktorými sa dovolací súd zaoberal pri jeho prerokúvaní. Dovolací súd ho posúdil ako také, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému tento mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustný, a preto ho odmietol.

V tejto súvislosti ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo

všeobecné súdy neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľa v súlade s ústavnoprocесnými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

Právo na súdnu ochranu (ako aj právo na spravodlivé súdne konanie) sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. OSP.

V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z ustanovenia § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené pod písm. a) až g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 238 OSP.

Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 303/2008 z 22. apríla 2009, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky. Nezistil pritom žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohoto súdu nemajúci oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia naopak vyplýva, že najvyšší súd sa zaoberal a vysporiadal s dôvodmi sťažovateľky, ale pretože sa s nimi nestotožnil, odmietol dovolanie ako neprípustné.

V odôvodnení svojho rozhodnutia najvyšší súd okrem iného uviedol:

«... Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktoré odôvodnila nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) odvolacím súdom. Zdôraznila existenciu zmluvy o pôžičke medzi jej manželom a žalovaným, ktorej preukázanie súdy síce požadovali, ale „dôkazy mala žalobkyňa počas konania marené s vedomím štátneho orgánu.“ Uviedla, že žalovaný od roku 2000 plnil dlh manželovi žalobkyne a ešte za jeho života sa zaviazal plniť zostatok dlhu žalobkyne, čo by bez právneho dôvodu neurobil, ani by svoj dlh písomne neuznal. Z týchto dôvodov žiadala napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie...

Najvyšší súd Slovenskej republiky... skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť (§ 236 a nasl. O. s. p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, a proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Žalobkyňa dovolaním napadla rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky žiadneho z uvedených rozsudkov. Nejde o zmeňujúci rozsudok v zmysle § 238 ods. 1 O. s. p. Dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval, teda ani nemohol vysloviť svoj právny názor, od ktorého by sa odvolací súd odchýlil (§ 238 ods. 2 O. s. p.). Dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku, vo výroku ktorého odvolací súd prípustnosť dovolania nevyslovil (§ 238 ods. 3 O. s. p.). Z tohto dôvodu je zrejmé, že dovolanie nie je v zmysle § 238 O. s. p. procesné prípustné.

Vzhľadom k zákonnej povinnosti (§ 242 ods. 1 O. s. p.) prihliadnuť na existenciu procesných väd konania, ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť rozhodnutia, skúmal dovolací súd prípustnosť dovolania aj podľa § 237 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľka v danej veci namieta procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., ktorej existenciu vidí v „marení“ dôkazov. O procesnú vadu

v zmysle tohto ustanovenia, spočívajúcu v odňatí možnosti konať pred súdom, ide len vtedy, ak súd v priebehu konania neumožnil účastníkovi vykonať práva priznané mu Občianskym súdnym poriadkom, a to najmä právo predniesť (doplniť) svoje návrhy, vyjadriť sa k rozhodným skutočnostiam, k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo so súhlasom predsedu senátu dávať v rámci výsluchu otázky účastníkom (svedkom) a právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy, vyjadriť sa k dokazovaniu i právnej stránke veci (§ 101 ods. 1, § 117 ods. 1, § 118 ods. 1 a 4, § 123, § 126 ods. 3, § 131, § 211, § 215 O. s. p.). Zo spisu nevyplýva, že by dovolateľke bolo niektoré z týchto práv odňaté.

I keď dovolateľka nešpecifikovala, v čom malo „marenie“ dôkazov spočívať, podľa obsahu spisu ide o postup odvolacieho súdu, ktorým nevyhovelo jej návrhu na výsluch v tom čase už bývalého právneho zástupcu žalobkyne ako svedka. Takýto postup však nie je v rozpore s vyššie uvedenými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku. Rozhodovanie o tom, ktoré z navrhovaných dôkazov budú vykonané, totiž patrí výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O. s. p.). Ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť nanajvýš k jeho nesprávnym skutkovým záverom a teda v konečnom dôsledku aj k vecne nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k odňatiu možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. Pokiaľ ide o prípadné vady dokazovania pred súdom prvého stupňa, dovolací súd žiadne nezistil; v tejto súvislosti poukazuje na správne konštatovanie odvolacieho súdu, podľa ktorého mala žalobkyňa možnosť navrhnúť všetky dôkazy pred súdom prvého stupňa, o čom bola podľa obsahu zápisníc o pojednávaní viackrát poučená. Ak napriek poučeniu ten-ktorý dôkaz pred súdom prvého stupňa nenavrhol, odvolací súd jej neprihliadnutím naň v odvolacom konaní neodňal právo konať pred súdom.

Existencia dovolateľkou namietanej vady konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. sa v dovolacom konaní nepreukázala. Prípustnosť dovolania nemožno preto vyvodit' ani z tohto ustanovenia.

Pokiaľ dovolateľka namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 1 písm. c/ O. s. p.), dovolací súd zdôrazňuje, že nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe však prípustnosť dovolania nezakladá. Pokiaľ nie sú splnené procesné

podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu.

Vzhľadom k uvedenému dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie je v prejednávanej veci procesné neprípustné, preto ho v zmysle § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. odmietol. Riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, otázkou vecnej, správnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sa nezaoberal...»

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že v dovolacom konaní nedošlo k odňatiu možnosti preskúmvania napadnutého výroku, pretože najvyšší súd postupoval v súlade s normami občianskeho súdneho konania, ak odmietol dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu ako neprípustné a také, ktorým sa sťažovateľke neodňala možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP].

Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odopretie prístupu k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 303/2008 z 22. apríla 2009 obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov a nejde o arbitrárne rozhodnutie nezlučiteľné s aplikovanými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

Z uvedených skutočností vyplýva, že medzi namietaným uznesením najvyššieho súdu a možnosťou porušenia práva sťažovateľky podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je taký vzťah, ktorý by odôvodňoval prijatie sťažnosti na ďalšie konanie po jej predbežnom prerokovaní. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

2.2 K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 Co 143/2007 zo 17. apríla 2008

Sťažovateľka ďalej namietala porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v označenom konaní a jeho rozsudkom zo 17. apríla 2008.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku okrem iného poukázal na to, že *«... Podstatným pre posúdenie veci samej bolo posúdiť, či listina označená ako „uznanie dlhu“ zo dňa 12. 8. 2002 na ktorej sa nepochybne nachádza vlastnoručný podpis žalovaného a podľa jej obsahu žalovaný uznáva záväzok voči manželovi žalobkyni vo výške 700.000,- Sk, je listinou na základe ktorej v zmysle § 558 Obč. zákonníka by bolo možné žalobe vyhovieť bez ďalšieho dokazovania existencie uvedenej pôžičky.*

Podľa § 558 Obč. zákonníka ak niekto uzná písomne, že zaplatí svoj dlh určený čo do dôvodu aj výšky, predpokladá sa, že dlh v čase uznania trval. Pri premlčanom dlhu má také uznanie tento právny následok len ak ten, kto dlh uznal, vedel o jeho premlčaní.

Uznanie dlhu ako jednostranný právny úkon dlžníka adresovaný veriteľovi zakladá vyvrátiteľnú právnu domnienku, že v čase uznania dlh existoval. Tento právny úkon musí mať všeobecné náležitosti právnych úkonov v zmysle § 34 a nasl. Obč. zákonníka. Musí mať písomnú formu, musí byť z neho zrejmý dôvod (kauza) vzniku pohľadávky, musí v ňom byť presne určená výška pohľadávky a musí obsahovať aj prísľub dlžníka tento dlh zaplatiť. Domnienka existencie dlhu založená uznaním dlhu, je vyvrátiteľná. Znamená to, že aj dlžník, ktorý svoj dlh uznal, môže namietat, že dlh nevznikol, alebo že v čase uznania už netrval.

Občianskoprávne vzťahy vznikajú z právnych úkonov alebo z iných právnych skutočností, s ktorými zákon vznik týchto vzťahov spája (§ 2 ods. 1 OZ). Od právneho dôvodu treba odlišovať ich kauzu - dôvod sledovaný právnym vzťahom, t. j. bezprostredný dôvod vzniku práv a povinností, ktoré sú obsahom právneho vzťahu (§ 495 OZ). V prípadnom spore, ak nie je kauza zjavná, veriteľ ju musí dokazovať a ak sa nezistí dôvod záväzku, je takýto záväzok neplatný (§ 37 OZ).

Súd prvého stupňa po predložení originálu listiny o uznaní dlhu, s ktorou sa v súlade s § 129 ods. 1 OSP na pojednávaní oboznámil dospel k záveru, že uvedená listina o ktorú žalobkyňa opiera svoj nárok, nemá zákonné náležitosti právneho úkonu v zmysle § 558 Obč.

zákonníka, konkrétne v nej chýba právny dôvod (kauza) vzniku pohľadávky jej manžela voči žalovanému; okrem toho aj spôsob a obsah tejto listiny vzbudzuje pochybnosti o jej pravosti. Súd prvého stupňa konštatoval, že žalovaný v súlade s § 558 Obč. zákonníka namietal existenciu dlhu (pôžičky), ktorý dlh mal uznať v uvedenej listine. Pri skúmaní všeobecných náležitostí listiny o uznaní dlhu je zrejmé, že táto listina má písomnú formu, že obsahuje výšku pohľadávky, obsahuje aj prísľub dlžníka dlh zaplatiť, avšak absentuje v nej dôvod vzniku uvedenej pohľadávky. Potom uvedená listina nemá všetky zákonné náležitosti podľa § 558 Obč. zákonníka, čo má za následok, že ide o listinu, ktorú nemožno považovať za uznanie dlhu ako jednostranný právny úkon dlžníka, na základe ktorého by mohol súd žalobe vyhovieť.

Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že listina zo dňa 12. 8. 2002 ktorú žalobkyňa v originály predložila a o ktorú opiera uplatňovaný nárok, nemá zákonné náležitosti právneho úkonu - uznania dlhu urobeného vo forme podľa § 558 Obč. zákonníka. Na to, aby uznanie dlhu malo tieto účinky je potrebné, aby dlžník písomne uznal, že zaplatí svoj dlh, určený čo do dôvodu aj výšky. V tomto prípade v listine o uznaní dlhu nie je uvedený dôvod (kauza) vzniku záväzku žalovaného voči manželovi žalobkyne, preto ak by mala byť žalobkyňa v konaní úspešná, musela nad akúkoľvek, pochybnosť preukázať že medzi jej nebohým manželom a žalovaným došlo k uzatvoreniu platnej zmluvy o pôžičke.

Podľa § 657 Obč. zákonníka, zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého dlhu.

Zmluva o pôžičke je teda zmluvou reálnou, t. j., že okrem iného vyžaduje aj faktické odovzdanie peňazí. Ak k odovzdaniu peňazí nedôjde, chýba podstatná náležitosť zmluvy a takáto zmluva nie je platne uzatvorená. Žalobkyňa tvrdila, že k odovzdaniu pôžičky poskytnutej jej manželom žalovanému došlo v júni 2000 v reštaurácii A. v B., išlo o pôžičku v sume 1.500.000,- Sk a pri tejto pôžičke okrem žalovaného, jej manžela, bola prítomná ona a ešte ďalší traja svedkovia, z ktorých jeden svedok už zomrel a ďalších dvoch žalobkyňa označiť nevedela. Pretože neexistuje písomná zmluva o pôžičke a podľa tvrdenia žalobkyne malo dôjsť iba k ústnej pôžičke, čo zákon nevylučuje, žalobkyňa sa dostala do dôkaznej núdze, ktorá má za následok, že v prípade nepreukázania ňou tvrdených skutočností neúspech v konaní a zamietnutie žaloby. Žalobkyňa na existenciu pôžičky neprodukovala

žiadny dôkaz, dokonca ani na skutočnosť, že žalovaný časť z tejto pôžičky splácal či už jej manželovi alebo žalobkyni. Za takejto procesnej situácie s poukazom na § 120 ods. 1 a § 120 ods. 4 OSP súd prvého stupňa žalobu žalobkyni zamietol z dôvodu, že neunesla v tejto veci dôkazné bremeno. Odvolací súd sa s uvedeným záverom súdu prvého stupňa stotožnil. Ani po zrušení prvého rozsudku a vrátení veci súdu prvého stupňa odvolacím súdom, žalobkyňa nevedela preukázať, že medzi žalovaným a jej manželom došlo k uzatvoreniu zmluvy o pôžičke, ktorá v danej veci by mala byť kauzou záväzku medzi jej manželom a žalovaným. Pokiaľ žalobkyňa navrhovala v odvolacom konaní vypočuť ako svedka jej právneho zástupcu, odvolací súd nevykonal uvedený dôkaz, pretože s poukazom na § 120 ods. 4 OSP mala žalobkyňa všetky dôkazy navrhnúť v konaní pred súdom prvého stupňa a okrem toho výpoveď jej právneho zástupcu, ktorý ju v celom tomto konaní zastupoval a ktorý by mal byť vypočutý v odvolacom konaní ako svedok, by bola nevierohodná, pretože o všetkých okolnostiach v tejto veci sa dozvedel v konaní ako zástupca žalobkyni. Okrem toho žalobkyňa bola pred súdom prvého stupňa viackrát poučená v zmysle § 120 ods. 4 OSP a mala dostatok času na navrhnutie dôkazov ešte pred súdom prvého stupňa.

Odvolací súd z dôvodov vyššie uvedených posúdil odvolanie žalobkyni ako nedôvodné. Súd prvého stupňa zistený skutkový stav správne posúdil i po právnej stránke, preto jeho rozsudok podľa § 219 OSP ako vecne správny potvrdil.».

Z obsahu sťažnosti vzťahujúceho sa na túto jej časť vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľky s hodnotením vykonaného dokazovania a právnym názorom krajského (okresného) súdu, teda s jeho interpretáciou a aplikáciou príslušných zákonných ustanovení v jej právnej veci. Sťažovateľka predovšetkým nesúhlasila so záverom všeobecných súdov, že neunesla v posudzovanej veci dôkazné bremeno, t. j. nevedela preukázať, že medzi žalovaným a jej manželom došlo k uzatvoreniu zmluvy o pôžičke. Rovnako sťažovateľka namietala, že odvolací súd (toto tvorilo jadro jej námietok proti namietanému rozsudku krajského súdu, pozn.) neakceptoval vypočutie sťažovateľkou navrhnutého svedka v odvolacom konaní jednak z dôvodu, že sťažovateľka mala všetky dôkazy navrhnúť v konaní pred okresným súdom (§ 120 ods. 4 OSP), a jednak preto, že výpoveď jej právneho zástupcu, ktorý ju v celom tomto konaní zastupoval a ktorý by mal

byť vypočutý v odvolacom konaní ako svedok, by bol svedkom nevierohodným, pretože o všetkých okolnostiach v tejto veci sa dozvedel v konaní ako právny zástupca žalobkyne.

V danej veci ústavný súd nezistil, že by napadnutý postup a rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 7 Co 143/2007 zo 17. apríla 2008 boli svojvoľné a že by zasahovali do práva sťažovateľky podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa názoru ústavného súdu právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôže byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania. Navyše treba uviesť, že z pohľadu ústavného súdu nemožno skutkové a právne závery krajského súdu považovať za arbitrárne alebo zjavne neopodstatnené.

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku krajského súdu konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných procesných a hmotnoprávných ustanovení zákona (Občiansky súdny poriadok a Občiansky zákonník) je namietaný rozsudok krajského súdu aj náležite odôvodnený.

Ústavný súd považuje postup krajského súdu pri preskúavaní rozhodnutia okresného súdu za legitímny a vylučujúci možné porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením označeného práva, a preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľky v tejto časti vo vzťahu ku krajskému súdu odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

3. Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa už jej ďalšími návrhmi nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. októbra 2009